

OLYMPIAKOMITEAN VASTUULLISUUSKOMPASSI

Käsikirja henkilöstölle ja hallitukselle

Reilu Peli - Olympiakomiteassa pelataan reilusti

- 1) Läpinäkyvästi
- 2) Taloudellisesti
- 3) Syrjimättä
- 4) Reilusti ja puhtaasti

Arvojemme mukaisesti

Yhdessä – rohkeasti

Ilo – ei otsa rypyssä

Kunnioitus – yksilöllisesti – yhdenvertaisesti

Vastuullisuus – ei hinnalla millä hyvänsä

Erinomaisuus – kunnianhimoisesti – vaikuttavasti

Sisällys

Johdanto

1. Läpinäkyvästi
2. Taloudellisesti
3. Syrjimättä
4. Reilusti ja puhtaasti
5. Seuranta ja auditointi

Johdanto

Vastuullisuus on Olympiakomitean keskeinen arvo. Vastuullisuuskompassissa kuvaamme sitä, kuinka varmistamme eettisen ja vastuullisen toiminnan kaikissa Olympiakomitean ja sen henkilöstön ja hallituksen määräysvaltaan kuuluvissa päätöksissä. Vastuullisella toiminnalla tarkoitetaan yhteiskunta-, ympäristö- ja henkilöstövastuun lisäksi sosiaalista ja taloudellista vastuuta suhteessa kaikkiin Olympiakomitean sidosryhmiin sekä ympäröivään yhteiskuntaan.

Olympiakomitean vastuullisuuskompassin tarkoituksena on taata henkilöstölle ja luottamusjohdolle tasavertaiset ja selkeät lähtökohdat toimia tilanteissa, joissa Olympiakomiteaan kohdistuu erityisiä eettisiä odotusarvoja.

Vastuullisuuskompassin lähtökohtana ovat lainsäädäntö, kansalliset ja kansainväliset määräykset ja sopimukset, ihmisoikeudet ja työelämän perusoikeudet sekä korkeatasoinen yhteiskunnallinen etiikka ja urheiluetiikka. Lisäksi Olympiakomitealla on omat sisäiset säännöt ja muut toimintaa ohjaavat asiakirjat, jonka mukaan toimimme. Otamme huomioon, että Olympiakomitean toimintaperiaatteita säätelee korkea ja ajantasainen urheilu-, yhteiskunta- ja liiketoimintaetiikka riippumatta muiden toimijoiden tai aikakausien totutuista toimintatavoista.

Toimintaperiaatteiden vahvistamisesta, päivittämisestä ja valvonnasta vastaa Olympiakomitea hallitus.

Vastuullisuuskompassi sisällytetään jokaisen uuden työntekijän ja hallitusten jäsenten perehdyttämiseen.

Olympiakomitean vastuullisuuskompassi ohjaa ensisijaisesti Olympiakomitean henkilöstöä ja luottamusjohtoa sekä osakeyhtiötä. Kompassilla on tarttumapintaa myös koko urheiluyhteisöön. Palautteiden ja kokemusten kautta jalostamme vastuullisuuskompassia tavalla, jonka toivomme tuottavan pohjan jäsenjärjestöjen vastuullisuustyölle.

1. Läpinäkyvästi

1.1. Viestintä

Tiedotamme toiminnastamme avoimesti, tasapuolisesti ja oikeellisesti huolehtien kuitenkin luottamuksen periaatteista. Läpinäkyvyyden periaattemme koskee sekä sisäistä että ulkoista viestintää.

1.1.1. Internetsivuillamme julkaisemme seuraavat ajantasaiset tiedot:

- Olympiakomitean säännöt
- hallintosääntö
- eettiset säännöt ja ohjeistukset (vastuullisuuskompassi, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, antidopingohjelma)
- strategia
- toimintasuunnitelma ja -kertomus
- talousarvio ja tilinpäätös
- vuosikokouksen asialista ja päätökset
- hallituksen kokousten keskeiset päätökset
- lausunnot
- urheilijavalinnat
- urheiluapurahapäätökset
- kehittämistuet lajiliitoille
- työpaikkailmoitukset
- henkilöstön ja hallituksen jäsenet yhteystietoineen
- Olympiakomitean jäsenyydet kansallisesti ja kansainvälisesti
- yritys yhteistyökumppanuudet

1.1.2. Johtoryhmä kertoo henkilöstölle sekä päätöksistä että niiden valmistelusta viiveettä ja avoimesti.

1.1.3. Hallitusta informoidaan järjestöä koskevista merkittävistä asioista viiveettä. Päätösesitykset valmistellaan hyvissä ajoin ja taustatiedot kuvataan kattavasti.

1.1.4. Vaikuttamistyömme perustuu avoimuudelle, näkyvyydelle ja jatkuvalla vuoropuhelulle sidosryhmien kanssa.

1.2. Sidonnaisuudet ja jääviydet

Varmistamme, että päätöksentekijät yhteisössämme (hallituksen jäsenet, valiokuntien jäsenet sekä toimihenkilöt) ovat päätöksenteossaan riippumattomia, eikä synny aiheita epäillä kenenkään ajavan omaa henkilökohtaista etuaan.

Informoimme Olympiakomiteaa sellaisista omista tai lähipiirimme sidonnaisuuksista, jotka voisivat antaa aiheita epäillä omaan tehtäväämme kuuluvien päätöstemme riippumattomuutta.

1.2.1. Tarkastelemme jääviydessä juridisen näkökulman lisäksi lähipiiriä, johon lukeutuu perheenjäsenet ja muut niin läheiset henkilöt, jotka voisivat antaa aiheita epäillä omaan tehtäväämme kuuluvien päätöstemme riippumattomuutta. Lisäksi arvioimme miltä asia näyttää ulospäin, vaikka juridista ongelmaa jääviydestä ei olisi.

1.2.2. Pidämme listaa luottamushenkilöiden ja toimihenkilöiden työskentelyn kannalta relevanteista sidonnaisuuksista muissa yhteisöissä. Jokainen ilmoittaa muutokset listaan henkilökohtaisesti.

1.2.3. Hallituksen ja valiokuntien kokouksissa käymme mahdolliset jääviydet läpi ennen päätöksentekoa ja kirjaamme perustelut pöytäkirjaan. Jäävi henkilö poistuu kokouksesta ko. asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi.

- 1.2.4. Jokaisella päätöksentekijällämme on vastuu ja velvollisuus itse ilmoittaa jääviydestään kokouksen puheenjohtajalle tai toimihenkilön kyseessä ollessa esimiehelleen.
- 1.2.5. Emme yksityishenkilöinä tai yritystemme kautta kilpaile Olympiakomitean kanssa.
- 1.2.6. Toimihenkilöt eivät voi olla jäseniä Olympiakomitean jäsenjärjestöjen hallituksissa.
- 1.2.7. Toimihenkilöiden osallistuminen jäsenjärjestöjä lähellä oleviin säätiöihin ja muihin vastaaviin elimiin sekä kansainvälisten lajiliittojen hallitustyöskentelyyn harkitaan tapauskohtaisesti hallituksen puheenjohtajan päätöksellä.
- 1.2.8. Yhteispalkkaukset muiden yhteisöjen kanssa arvioimme aina erikseen eturistiriitojen välttämiseksi. Eturistiriitatilanteissa toimihenkilö jäävää itsensä valmistelusta ja päätöksenteosta.

1.3. Huomionosoitusten ja vieraanvaraisuuden vastaanottaminen ja tarjoaminen

Huomionosoitusten ja vieraanvaraisuuden vastaanottamisessa ja antamisessa lähtökohtanamme on kohtuullisuus.

Emme pyydä tai ota vastaan suoraan tai välillisesti mitään sellaista hyötyä, jonka antaja voisi ajatella siten edistävänsä omaa tai edustamansa tahon asemaa suhteessa meihin.

Emme tarjoa tai anna suoraan tai välillisesti sidosryhmillemme sellaista tavanomaista huomaavaisuutta ylittävää hyötyä, joka voisi vääristää heidän riippumatonta päätöksentekoaan. Huomioimme, että omaa ja Olympiakomitean etiikkaa arvioidaan jo sen perusteella, ettei synny epäilyä eturistiriidasta.

- 1.3.1. Työnsä tai roolinsa puolesta resurssiohjausta tekevät henkilöt eivät voi ottaa vastaan minkäänlaisia etuja edunsaajien piiristä. Edulla tarkoitetaan lahjoja, vieraanvaraisuutta tai muuta taloudellista tai ei-taloudellista hyötyä.
- 1.3.2. Emme ota vastaan lahjoja, joiden arvo on yli 100 €. Jos lahjasta tai vieraanvaraisuudesta kieltäytyminen on antajan kulttuurista loukkaavaa tai aiheuttaa vakavan riskin ammatillisen suhteen jatkuvuudelle, lahja lahjoitetaan edelleen yleishyödylliseen kohteeseen.
- 1.3.3. Emme ota vastaan lahjamatkoja. Olympiakomitea vastaa matkakuluista itse, ellei kyseessä ole asiantuntijamatka, jossa järjestävä taho voi vastata asiantuntijan matkakuluista.
- 1.3.4. Työntekijöitä muistamme merkkipäivinä ja vastaavina voimassaolevan hallituksessa hyväksytyn ohjeistuksen mukaan.
- 1.3.5. Yhteistyökumppaneita järjestöissä ja valtionhallinnossa sekä yritysyhteistyössä muistamme eläköitymisen ja merkkipäivien yhteydessä 100 € arvoisella summalla pääsääntöisesti liikunnalliseen tai urheilulliseen tarkoitukseen.
- 1.3.6. Vapaaehtoistoimijoiden huomioiminen tapahtuu saman ohjeiston hengessä kuin henkilöstömuistamiset.
- 1.3.7. Järjestömme merkittäviin, yli 100 € / henkilö maksaviin avaintapahtumiin kutsuttavista henkilöistä päättää pääsihteeri.
- 1.3.8. Kilpailutusprosessin aikana emme ota vastaan emmekä tarjoa kilpailutuksen kohteena oleville tahoille huomionosoituksia tai vieraanvaraisuutta.

2. Taloudellisesti

Käytämme resurssimme tehokkaasti liikunnan ja urheilun edun näkökulmasta. Noudatamme hallinnossa, varojen hoidossa, kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laatimisessa yhdistyslain, kirjanpitolain ja -asetuksen sekä järjestön omien sääntöjen lisäksi johtosääntöä. Hankinnoissa noudatamme hyvän hallinnon ja läpinäkyvyyden periaatteita.

2.1. Yleiskäytännöt

- 2.1.1. Hallituksen talousryhmä valmistelee hallitukselle kaikkea järjestön ja sen omistamien yhtiöiden harjoittamaa toimintaa taloudellisesta näkökulmasta.
- 2.1.2. Yksiköiden johtajat vastaavat siitä, että yksikössä noudatetaan taloudellisuutta, talousarviota, lakeja työehtosopimusta, normistoa sekä laskujen tarkastamiskäytäntöä.
- 2.1.3. Kirjaamme kaikki taloudelliset tapahtumat oikein ja hyvän kirjanpitotavan sekä verolainsäädännön mukaisesti läpinäkyvyyden varmistamiseksi.
- 2.1.4. Huolehdimme ulkoisessa ja sisäisessä laskennassa sekä raportoinnissa, että liiketoimintamme on läpinäkyvästi erotettu yleishyödyllisestä toiminnasta. Täten kaikki liiketoimintamme toteutetaan osakeyhtiössä ja yleishyödyllinen toiminta Olympiakomiteassa.
- 2.1.5. Mikäli toimihenkilöllä tai muulla päätöksentekijällä on sidoksia potentiaaliseen palveluntarjoajaan, hänen tulee jäädä itsensä hankintaprosessista.
- 2.1.6. Teemme yhteistyötä parhaiden yhteistyökumppaneiden kanssa strategisilla osaamisalueillamme ilman maantieteellisiä rajoja. Valitsemme yhteistyökumppanimme eettisiä periaatteita noudattaen ja toimimme yhteistyössä heidän kanssaan eettisten periaatteiden mukaisesti.

2.2. Alle 7000 euron hankinnat

- 2.2.1. Toimimme alle 7 000 euron ostotilanteissa voimassaolevan kilpailutusohjeistuksen ja valmiiden tarjous- ja sopimus pohjien mukaisesti.

2.3. Yli 7000 euron hankinnat

- 2.3.1. Talousarvion ylittäviin ja ulkopuolisiin kuluihin sekä yli 7 000 euron yksittäisiin menoihin pyydämme etukäteen esimiehen luvan.
- 2.3.2. Kaikista yli 7 000 euroa ylittävässä tavaran tai palvelun hankinnoissa selvitämme kokonaisuuden kannalta järkevimmän vaihtoehdon kilpailuttamalla.
- 2.3.3. Kilpailutukseen sisältyy seuraavat vaiheet: palvelutarpeen ja hankintakriteerien määrittely, tarjouspyyntöjen toimittaminen potentiaalisille palveluntarjoajille, tarjousten käsittely, hankintapäätös perusteluineen ja sopimuksen solmiminen palveluntarjoajan kanssa. Kaikista prosessin vaiheista tarvitaan kirjallinen dokumentti.

2.4. Hankintalaki: Yli 60 000 euron hankinnat

- 2.4.1. Mikäli hankintaan saadaan julkista avustusta yli 50 % hankintahinnasta ja hankinta on yli 60 000€, kilpailutamme investoinnin julkisia hankintoja koskevan lain mukaisesti.

2.5. Matkustaminen

- 2.5.1. Matkustamisessa käytämme voimassaolevaa matkustussääntöä.
- 2.5.2. Matkustamisessa pääsääntönä on julkisten kulkuvälineiden käyttö. Oman auton tai taksin käyttö on perusteltua, mikäli se tulee kokonaistaloudellisesti edullisemmaksi (aika, matkustajien määrä, matkojen ketjutus).

- 2.5.3. Omaa autoa käytettäessä edellytämme yhteiskyytejä aina kun yhteiskyydit ovat mahdollisia.
- 2.5.4. Mikäli yhteiskuljetus on järjestetty, oman auton kuluja ei korvata muusta kuin perustellusta syystä.
- 2.5.5. Hotellivarauksemme ovat kustannuksiltaan kohtuullisia.
- 2.5.6. Emme korvaa business-luokan lentoja. Matkustusluokan korotus omalla kustannuksella on mahdollinen.
- 2.5.7. Työmatkoista kertyneet lentopisteet käytämme työmatkoihin.
- 2.5.8. Luottamushenkilöiden matkakustannusten korvaamisperiaatteet päättää vuosittain Olympiakomitean hallitus.

2.6. Kokouksien ja tilaisuuksien järjestäminen

- 2.6.1. Kokoukset ja tilaisuudet järjestämme tarkoituksenmukaisesti ja kustannustietoisesti noudattaen vastuullisen tapahtumajärjestämisen periaatteita.
- 2.6.2. Järjestämissämme tilaisuuksissa yhdistämme liikunta- ja tapakulttuurin tarkoituksenmukaisella ja kohtuullisella tavalla.

3. Syrjimättä

Syrjimiselle, häirinnälle ja kiusaamiselle on nollatoleranssi.

Edistämme tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti syrjimättömyyttä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Päätöksenteossa ja toiminnassa otamme huomioon sukupuolinäkökulman ja tasa-arvon.

3.1. Hallitus ja työryhmät

- 3.1.1. Noudatamme hallitusvalinnassa eettisyyttä, läpinäkyvyyttä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Olympiakomitean sääntöjen mukaan hallituksen jäsenistä vähintään 30 prosenttia on miehiä tai naisia. Tavoitteenamme on, että sekä hallituksessa että kaikissa työryhmissä on vähintään 40% edustus kumpaakin sukupuolta vuonna 2020.
- 3.1.2. Hallitusvalinnoissa käytämme sääntöjenmukaista vaalitapaa.

3.2. Henkilöstön rekrytointi

- 3.2.1. Työhönottoprosessissa huomioimme henkilötieto- ja tasa-arvolain vaatimukset, kuten sukupuolisen syrjinnän välttämisen sekä neutraalit hakumenettelyt.
- 3.2.2. Käytämme työhönottoprosessissa pääsääntöisesti avoimia hakuja sekä menetelmiä, joilla löydämme tehtävään tiedoiltaan, taidoiltaan ja asenteiltaan oikeat henkilöt oikeisiin tarpeisiin.
- 3.2.3. Ensimmäisessä karsintavaiheessa hakijoita vertaillaan ilman tietoa nimestä, sukupuolesta ja iästä.
- 3.2.4. Rekrytoinneissa pyrimme lisäämään työyhteisön diversiteettiä.

3.3. Henkilöstön työskentely

- 3.3.1. Varmistamme molemmille sukupuolille tasapuoliset mahdollisuudet työskennellä ja edetä erilaisilla vaatavuustasoilla ja erilaisissa tehtävissä. Tavoitteena on myös huomioida eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa työskenteleviä yhdenvertaisesti esimerkiksi liukuvan työajan ja etätyömahdollisuuden avulla.
- 3.3.2. Varhaisen välittämisen mallissa kuvataan, minkälaiset tilanteet vaativat puuttumista (esimerkiksi syrjintä ja kiusaaminen), ja kenellä on puuttumisen vastuu.
- 3.3.3. Palkkausjärjestelmämme tukee yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- 3.3.4. Toteutamme henkilöstölle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn joka toinen vuosi ja tunnistamme sen perusteella keskeisimmät kehityskohteet.
- 3.3.5. Vastuullisuusasioiden koordinointi on määritelty yhden asiantuntijan työnkuvaan, joka raportoi johtoryhmälle. Vastuullisuusyhteenvedo käsitellään vuosittain myös hallituksessa.

3.4. Urheilijoiden tukeminen

- 3.4.1. Urheilijavalinnoissa noudatamme voimassa olevaa kriteeristöä.
- 3.4.2. Urheilija-apurahojen valmistelussa noudatamme voimassa olevaa kriteeristöä.

3.5. Viestintä

- 3.5.1. Viestintämme on yhdenvertaista (mm. kuvavalinnat ja sanavalinnat).
- 3.5.2. Pyrimme viestinnässä kaikenlaisten stereotyyppien hälventämiseen.
- 3.5.3. Emme anna syrjiä lausuntoja mistään ihmisryhmästä.

3.6. Tapahtumien järjestäminen

- 3.6.1. Panostamme saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja etäosallistumismahdollisuuksiin. Kiinnitämme erityistä huomiota osallistujien, puhujien ja esiintyjien diversiteettiin.

4. Reilusti ja puhtaasti

Pelaamme reilusti kaikilla urheilun osa-alueilla ja tuemme urheiluyhteisöä reilussa pelissä.

4.1. Antidoping

Taistelemme aktiivisesti dopingia vastaan kansallisesti ja kansainvälisesti.

- 4.1.1. Noudatamme Maailman antidopingtoimiston (World Anti-Doping Agency WADA) antidopingsäännöksiä ja Suomen antidopingsäännöksiä.
- 4.1.2. Osallistumme Suomen urheilun eettisen keskuksen kanssa kansainvälisen ja kansallisen antidopingsäännösten kehittämiseen.
- 4.1.3. Olympiakomitean kautta tukea saavat urheilijat ja valmentajat sekä Olympiakomitean kautta johdetut kilpailujoukkueet allekirjoittavat urheilija-/valmentajasopimuksen, jossa he sitoutuvat noudattamaan Maailman ja Suomen antidopingsäännöstöä. Myös Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön tehostamistukea saavat lajit/lajiliitot allekirjoittavat sopimuksen.
- 4.1.4. Valistamme urheiluvia lapsia ja nuoria urheilijan vastuusta, reilusta pelistä ja antidopingsäännöstoistä.

4.2. Päihteettömyys

- 4.2.1. Edistämme urheilijoiden tietoisuutta päihteiden terveysvaikutuksista.
- 4.2.2. Valistamme lapsia ja nuoria terveellisistä elämäntavoista ja päihteettömyydestä.

4.3. Ympäristö ja ilmasto

Haluamme pelata reilusti myös tulevia sukupolvia kohtaan.

- 4.3.1. Kehitämme ja levitämme ratkaisuja sekä työkaluja ympäristöasioiden hallintaan urheiluyhteisössä.
- 4.3.2. Olemme yhteiskunnallinen keskustelija ja viestijä liikuntaan ja urheiluun liittyvissä ympäristö- ja ilmastoasioissa haitallisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi.
- 4.3.3. Järjestämämme kokoluokaltaan merkittävät (yli 2 000 kävijää) tapahtumat ovat Ekokompassin standardien mukaisia. Tätä pienemmissä tapahtumissa noudatamme vastuullisen tapahtumajärjestämisen periaatteita.
- 4.3.4. Viestinnässä huomioimme ympäristöystävällisyyden ja materiaalitehokkuuden. Käytämme pääasiassa sähköistä viestintää.

4.4. Kilpailumanipulointi

- 4.4.1. Osallistumme aktiivisesti kilpailutapahtumien manipuloinnin ehkäisevään työhön yhdessä SUEK:in, viranomaisten, Veikkauksen, jäsenjärjestöjen ja urheilijoiden kanssa.
- 4.4.2. Henkilöt, jotka toiminnallaan voivat vaikuttaa urheilutapahtumaan, eivät saa lyödä vetoa kyseisestä tapahtumasta. Myös välikäsien, kuten lähisukulaisten tai lähipiirin, käyttö on kielletty. Eettisesti korrektia on, että kiello koskee myös kaikkia, joilla on asemansa vuoksi pääsy ei-julkiseen sisäpiiritietoon kuten esimerkiksi urheilijoiden terveydentilaan ja vastaaviin tietoihin, vaikka kyseinen henkilö ei toiminnallaan pääsisikään suoraan tai välillisesti vaikuttamaan kilpailutapahtumaan.

5. Seuranta ja auditointi

- 5.1 Autamme toisiamme toimimaan vastuullisuuskompassin periaatteiden mukaisesti. Kompassin täytäntöön panossa ja seurannassa meillä on kollektiivinen vastuu ja velvollisuus.
- 5.2 Kollegoilla ja esimiehillä on aina velvollisuus puuttua kompassin vastaiseen toimintaan.
- 5.3 Vastuullisuuskompassia koskevissa vakavissa rikkomuksissa ilmoitamme väärinkäytöksistä esimiehelle. Jos kyseessä on esimiehen rikkomus, ilmoitamme väärinkäytöksestä yhden yli periaatteella.
- 5.4 Asian vakavuudesta riippuen seurauksena voi olla huomautus, varoitus tai työsuhteen purku.
- 5.5 Raportoimme vastuullisuuskompassista vuosittain vuosikokoukselle.
- 5.6 Ulkopuolinen asiantuntijaryhmä auditoi vuosittain Olympiakomitean toimintaa vastuullisuuskompassin pohjalta.